

En gravsten berättar

LAPIDARIET PÅ HAKARPS KYRKOGRÅRD

Hakarps kyrkogård

OM BROSCHYREN

Vad döljer sig bakom bokstäver och siffror på en gammal gravsten?

Under år 2020–2021 har Hembygdsföreningen i Hakarp gjort en sammanställning över de kulturhistoriskt intressanta gravstenar som finns på Hakarps kyrkogård. Syftet är att berätta vår bygds spännande historia och lyfta fram människor som levt och verkat här.

De släktträd som presenteras i broschyren, bygger på ansedlar som upprättats av Peter Jonsheim, medlem i Hembygdsföreningens dokumentationsgrupp. Bilder till broschyren har hämtats från artiklar i Hakarps krönika, Hembygdsföreningens eget arkiv samt i något fall från Huskvarna fabriksmuseum. Några bilder är tagna av kyrkogårdsförvaltningen i Huskvarna pastorat.

© Svenska kyrkan Huskvarna pastorat, 2021
Layout och grafisk form: Camilla Almquist

11

Carl Wilhelm Hjerstedt s 16

12

Jenny Kinnander s 18

13

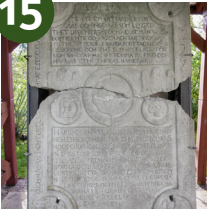
Per Arvid Ribbing s 19

14

Karl Fredrik Mörck s 20

15

Britta och Johan Knutsson s 21

16

Knut Dreffling s 22

17

Erik Rosenberg s 23

18

Pär och Karin Nilsson s 24

19

Peder Persson s 25

20

Anders och Sigrid Hansdotter s 26

21

Britta Kristina Månsdotter s 27

Hakarps kyrkogårds historik s 28

I LAPIDARIET PÅ HAKARPS KYRKOGRÅRD FINNS SAMLAT KULTURHISTORISKT INTRESSANTA GRAVSTENAR SOM ÅTERLÄMNATS FRÅN PASTORATETS KYRKOGRÅRDAR.

Gravstenarna – en bild av historien

VAD ÄR ETT LAPIDARIUM?

Ett Lapidarium är en samling av stenmonument i detta fall gravstenar. Avsikten är att kulturhistoriskt bevara stenar från äldre, igenlagda gravar. Lapidarium kommer av latinets ord för sten – *lapis*.

I SKÖTSELN AV KYRKOGRÅRDARNA INGÅR OCKSÅ ATT VÅRDA ETT KULTURARV.

På Hakarps kyrkogård har ett lapidarium anordnats där återlämnade gravstenar från Huskvarna-, Bråneryds – och Hakarps kyrkogårdar, och som finns antecknade i de kulturhistoriska inventeringarna, placeras. Gravstenarna ger en bild av vår historia – så som kyrkogårdarna i stort gör.

1

Ernst och Hulda Gustavsson

Ernst föddes i Hakarp på Bockamålen. Gifte sig 4 juni 1910 med **Hulda** Jonasdatter från Lekeryd, Viredatorp. De fick tre barn, Rut, Martin och Anny Matilda Elisabet.

Unikt för gravstenen

- Stenen visar personernas härkomst i form av ett gårdsnamn.
- Yrkesbenämningen var "Hemmansägare", en vanlig titel på 1900-talet.

Ernst Gustavsson

1880-1971

Hulda Johansdotter

1884-1970

BARN

RUT 1911

MARTIN 1913-1989

ANNY MATILDA ELISABET
1916-2002

2 August och Selma Randau

August Randau och hans hustru **Selma** bodde på Skönelund i Ebbesområdet. Han föddes 1860 i Visseltofta, Kristianstad län och hon föddes 1865 i Södra Ving, Älvsborgs län.

August var gjutare och så småningom gjutarförman på Ebbes Bruk.

Paret hade tio barn, alla födda i Hakarp. Fyra av dem utvandrade till Amerika: Helge, Erik, Karl och Ture.

Sonen Ture kom senare i livet tillbaka hem till Sverige och Hakarp. Han vilar nu i familjegraven, liksom döttrarna Carola och Nina.

AUGUST RANDAU. BILDEN ÄR TAGEN PÅ EBBES BRUK ÅR 1905.

August Randau 1860-1930

Selma Gustavsdotter
1865-1950

BARN

Unikt för gravstenen

- Industrihistoria
- August Randau var gjutare på Ebbes Bruk.

3 Kurt och Harriet Grimlund

DOKTOR GRIMLUND MED PERSONAL.
BILDEN ÄR TAGEN CIRKA ÅR 1970.
© HUSQVARNA GROUP 2020

Unikt för gravstenen

- Känd företagsläkare vid Husqvarna AB.
- Medicine doktor vid Uppsala universitet.

Kurt Grimlund föddes i Malmö 10 oktober 1910. Han tog studentexamen i Ystad 1929 och med kand. 1932 och med lic. Lund 1937.

I december 1939 gifte han sig med **Harriet** Dagmar Frideborg Dahlström från Kungälv. De fick två barn, Gunilla och Jan.

Fabriksläkare

I början av 1950-talet påbörjade Kurt sin tjänst på Husqvarna AB.

Han upptäckte att användningen av det s.k. Dr Hjortons pulver var utbredd bland arbetarna, som tog det för att förhöja sin arbetsprestation. Många arbetare dog av njursvikt, utan att det fanns en tydlig förklaring till varför. Kurt Grimlund lyckades koppla att det fanns ett samband mellan pulvret och dödsfallen.

Upptäckten av pulvrets skadliga biverkningar gjorde att han 1978 blev medicine hedersdoktor vid Uppsala universitet.

KURT GRIMLUND 1975.
FOTO FABRIKMUSÉETS
ARKIV.
© HUSQVARNA GROUP
2020

Kurt var medlem i Rotary, ägnade sig åt trädgårdsskötsel, foto, filateli, bridge och golf.

4 Karl och Augusta Svensson

Karl Svensson från Ödestugu och **Augusta Johansdotter** från Månsarp gifte sig 3 augusti 1878. De bosatte sig i Ödestugu och fick tio barn. I början på 1900-talet flyttade de till gården Lexarp i Hakarp.

Sonen Artur som vilar i graven förblev ogift hela sitt liv. Dottern Elmy gifte sig 1902 med Jonas Artur Augustsson

Karl Svensson

1853-1917

Augusta Johansdotter

1858-1948, 90 år

BARN

SELMA JOHANNA KARLSDOTTER
1878-1878

BERNO KARLSSON
1879-1938

ELMY AMANDA KARLSDOTTER
1881-1983

HULDA SVENSSON
1884-1962

ARTUR KARLSSON , OGIFT
1887-1979

KLAES HILDING KARLSSON
1889-1966

SELMA AUGUSTA SVENSSON
1892-1977

RUT MARIA SVENSSON
1895-1986

ESTER SVENSSON
1898-2002

ARVID JULIUS SVENSSON
1901-1901

Unikt för gravstenen

- Gravstenen har använts till far, mor, son och dotter. Framgår gör även deras hemvist i form av gårdsnamn.

BILD FRÅN GÅRDEN LEXARP CIRKA ÅR 1915. KARL SVENSSON MED TRE AV SINA DÖTTRAR. FRÅN VÄNSTER SES ESTER JOHANSSON, HUSKVARNA, SELMA ANDERSSON I STIBBARP OCH RUTH LINDFELDT.

Foto nr F1013 i fotoarkiv HakarpsHembygdsförening.

5 Ann Svensson

Ann Svensson bodde på Friedländers väg i Ebbes, Hakarp. En dag lekte hon tillsammans med Per-Åke Hilmersson som bodde i grannhuset. Det skulle bli hennes sista dag i livet.

"Det var vid 12-tiden på dagen som man i hemmen märkte att de båda lekkamraterna inte fanns inom synhåll. Huskvarnaån går nedanför ett starkt sluttande terrängparti 200-300 meter från barnens hem. När mammornas sökande inte ledde till något resultat larmades vid 14-tiden polisen. [...] Så småningom beslutade man också att larma Hakarps hemvärnskår och den skallgångstyrka som finns organiserad hos IK Hakarpspojarna. Kl. 17 påträffades emellertid de båda barnen uppflutna intill en utskjutande udde i dammen." [...]

(Jönköpings Posten 1964-06-05)

Unikt för gravstenen

- Barngrav
- Dödsfallet skedde genom en tragisk olyckshändelse.

KARL-ERIK SVENSSON 1923
EMELIE ELVIRA MARIANNE SVENSSON 1930

Ann Emelie Mari Svensson

FÖDD
16 OKTOBER 1961 I HAKARP
DÖD
4 JUNI 1964 I HAKARP
LIVSLÄNGD
2 ÅR
BEGRAVD
9 JUNI 1964 I HAKARP

6 Systrarna Gustafsson

”Flickorna på Jutaholm” var döttrar till kyrkvärden Per Johan Gustafsson och hans hustru Johanna i Kämparp. Huset där systrarna Gustafsson bodde, var det första på Jutaholmsområdet.

Totalt var de tio syskon. Två av dem, Ida och Olivia, försörjde sig som strykerskor. Till Jutaholm gick Hakarpsborna med sina skjortbröst, kragar och manschetter för att få dem tvättade, strukna och stärkta.

Deras bror Ernst Teodor reste till Amerika 1891 och bosatte sig som farmare i Texas. Även en av systrarna, Anna Helena utvandrade till Amerika.

Ida och Olivia bodde kvar i föräldrahemmet på Jutaholm fram till deras död 1950.

Unikt för gravstenen

- Tre yrkesverksamma kvinnor.
- Hakarps geografiska utveckling, huset de bodde i var det första på Jutaholmsområdet.

PER JOHAN
GUSTAVSSON
1829-1911

JOHANNA
GUSTAVSDOTTER
1839-1920

BARN

Ida Gustavsson

1863-1950

Olivia Gustavsson

1866-1950

Lizzi Gustavsson

1876-1967

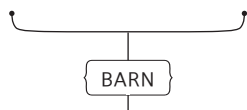
7 Anders och Amanda Petterson

Gjutgodsarbetare **Anders Johan Petterson** föddes 1867 i Tjureda på Skälsnäs, Kronobergs län.

Den 6 september 1895 gifte han sig med **Amanda Kristina Elm**, född 1870. Då var Anders 28 år och tidigare artillerist. Amanda var 25 år. Paret bosatte sig i Lamnhult och fick tillsammans sex barn.

År 1913 flyttade familjen till Viktoriagatan i Huskvarna tätort, där Anders sedan avled samma år. Amanda bodde kvar i Huskvarna till sin död 1927.

Anders Johan Petterson 1867–1913	Amanda Kristina Elm 1870–1927
--	---

GERTRUD KUNNIGUNDA
1895

HENRIETTA CECILIA
1898

GUSTAV ADOLF
1900

KNUT FELIX
1904

HUGO GUNNAR
1908

DISA MARIA
1910

Unikt för gravstenen

- Gravstenen har en annorlunda utformning med böjda former och är relativt hög.
- Stenen har placerats av kyrkan i lapidariet. Hembygdsföreningen har ej klassificerat den.

8 Alma Karolina Svensson, född Andersdotter

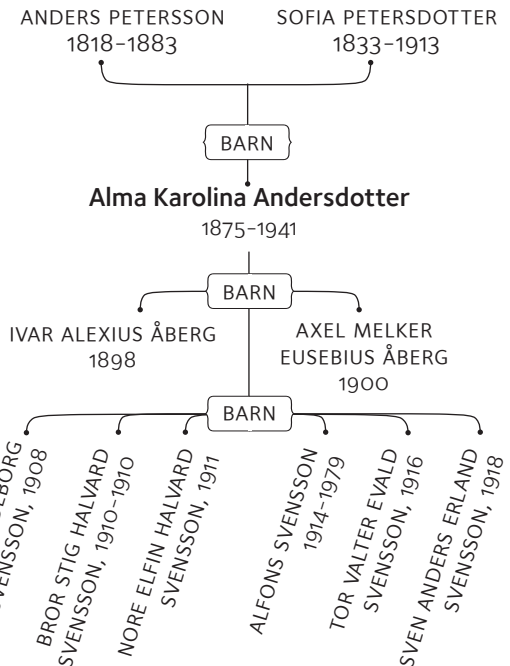
Unikt för gravstenen

- Utförlig text på stenen.
- Stenen rymmer enbart ett kvinnonamn.
- Härkomsten är angiven i form av ett gårdsnamn.

Alma gifte sig två gånger under sitt 66 år långa liv. Första gången 1899 med Axel Åberg Gustavsson som avled ett år senare och lämnade henne med barnen Ivar och Axel.

Andra gången Alma knöt äktenskapets band var 1906. Då gifte hon sig med Johannes August Svensson. De bosatte sig i Svenarum och fick sex barn. 1937 flyttade de till Bockamålen i Hakarp.

En av Almas söner, Tore, omkom vid en olycka på Ränneslätt den 6 mars 1943. En korpral hade fått till uppgift att demonstrera olika typer av sprängladdningar, bland annat en pansarladdning om 5 kg nitrolit och en rörladdning innehållande 3 kg nitrolit. Av någon anledning detonerade dessa. Fyra av de närstående soldaterna dödades omedelbart och ytterligare sex avled av sina skador. Här på Hakarps kyrkogård finns en gravvård över Tore Svensson.

9 Albin Karlsson

Albin Karlsson levde 1892 - 1961, och var född i Ekeby, Östergötland. Hustrun **Anna** med flicknamnet Öberg föddes i Huskvarna 1898 och avled 1987.

Albin Karlsson var stamanställd vid Smålands Husarer innan han kom till Stensholms Fabrik 1917. Han blev landstingsman med många uppdrag på länsplanet. Han var också kommunal förtroendeman i Hakarp och under 17 år ordförande i såväl kommunalfullmäktige som i kommunalnämnden.

Makarna ägde ett enfamiljshus i Stensholm (numera adress Holländaregatan 12). Innan Hakarp anställde kommunalkamrer 1954 skötte Albin Karlsson kommunens ganska omfattande angelägenheter från sin bostad, mestadels på fritiden. Under hela 1940-talet var han också hemvärnschef.

Unikt för gravstenen

- Kommunpolitiker
- Facklig förtroendeman
- Landstingsman
- Hemvärnschef

ALBIN KARLSSON.
PORTRÄTTBILD FRÅN
MITTEN AV 1950-TALET.

KARL JOHAN
KARLSSON
1857-1907

ANNA KAROLINA
JOHANDOTTER
1861-1934

Albin Karlsson
1892-1961

10 Karl Ekholm

Karl Ekholm var gjutare på Ebbes Bruk och bosatt i Tallskogen, Huskvarna. Han föddes 29 februari 1888 i Ingatorps församling, Bruzaholm. Karl hade även en tvillingsyster; Sigrid Maria Elisabet Ekholm.

1912 gifte sig Karl med Edla Sofia Petersdotter och tillsammans fick de döttrarna Elsa Endis Viola år 1913 och Iris Majken Ingegerd 1914 som sedan dog blott ett år gammal. Även hustrun Edla Sofia avled 1919. År 1920 gifte Karl om sig en andra gång, då med **Teresia** Almqvist född i Gnarp socken i Gävleborgs län. Tillsammans fick de dottern Maj Ingegerd 1920. Teresia hade även en dotter sedan tidigare, Hildur född 1915, där fadern är okänd.

Karl var ledamot i komunfullmäktige från 1923, i pensionsnämnden från 1928 och i hälsovårdsnämnden från 1924 vilken han också var ordförande för från år 1938.

Mellan åren 1937–1951 var han vice ordförande i folkskolestyrelsen och från 1952 dess ordförande. Karl var även ledamot av gatunämnden 1950 – 1953. Karl avled 1966, 78 år gammal.

Unikt för gravstenen

- Industrihistoria på Ebbes Bruk
- Facklig förtroendemans
- Kommunal förtroendemans

GUSTAV ALFRED
EKHOLM
1832–1903

CHARLOTTA
ANDERSDOTTER
1845–1922

OKÄND
X

KRISTINA
ANDERSDOTTER

KARL GUSTAV
EKHOLM
1867–1941

MATILDA KRISTINA
JOHANSDOTTER
1855–1936

Karl Ekholm

TVILLING
1888–1966

11 Carl Wilhelm Hjertstedt

Unikt för gravstenen

- Nutidshistoria - från stor gård till omfattande nybyggnadsområde

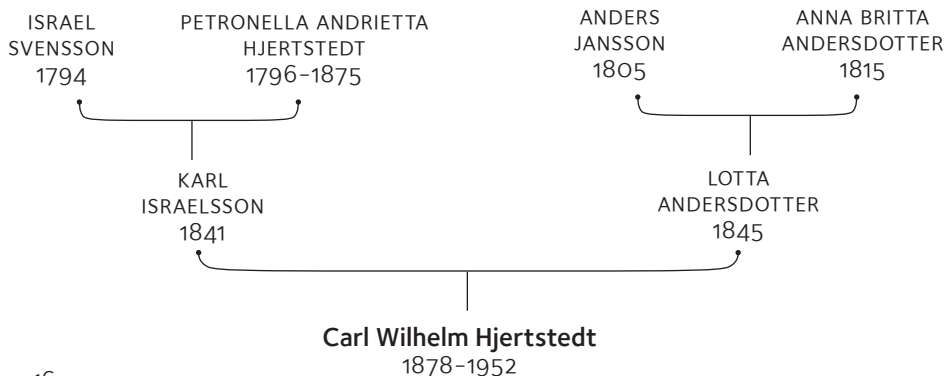
FAGERSLÄTT'S GÅRD. FOTO UR BOKEN SVERIGES BEBYGGELSE, LANDSBYGDEN FRÅN MITTEN AV 1950-TALET.

Carl Wilhelm Hjertstedt föddes 1878 i Gränna landsförsamling. År 1915 gifte han sig med hustrun **Hanna** född 1880 i Svenarum, död 1971. Tillsammans fick de sönerna Karl Erik född 1909, född före äktenskapet och Carl-Johan född 1918 i Gränna landsförsamling.

Familjen kom till Fagerslätt 1930 från gården Grälebo i Gränna landsförsamling. Gården Fagerslätt hade år 1940 6 hästar, 25 kor och 20 ungdjur.

År 1992 såldes, efter expropriering, stora delar av Fagerslätt's gård (46 hektar) till Jönköpings kommun. Avsikten från kommunens sida var att skapa ett nytt villaområde på Fagerslätt's marker. Under åren runt sekelskiftet påbörjades en omfattande bebyggelse som nu under 2000-talet fortsätter och innebär inom några år en helt ny stadsdel med ca 400 bostäder.

Carl Wilhelm avled 1952.

Lapidariet

De äldsta gravstenarna på Hakarps kyrkogård är samlade under tak där de står skyddade från väder och vind.

12 Jenny Kinnander

Jenny Kinnander, född Svanfeldt 1843, var uppvuxen på Hakarps säteri och dotter till säteriets ägare, Cristoffer Svanfeldt.

Jenny ärvde gården och år 1868 gifte hon sig med August Lars Kinnander, kaptenen vid Smålands regemente. Kaptenen avled 1880 endast 45 år gammal. Det har berättats att änkefru Kinnander bodde med sina döttrar Ruth och Lissie i stora byggnaden på Hakarps säteri.

Kinnanders kallades herrskap och umgicks flitigt med jurister och officerare från Jönköping. Ibland hade man långväga gäster. Kusken August Gustafsson har berättat att han ofta fick köra droskan mellan Jönköping och

HAKARPS SÄTERI

Hakarps säteri. Även frun och döttrarna skulle ha skjuts. Då stod frun med klockan i hand på trappan.

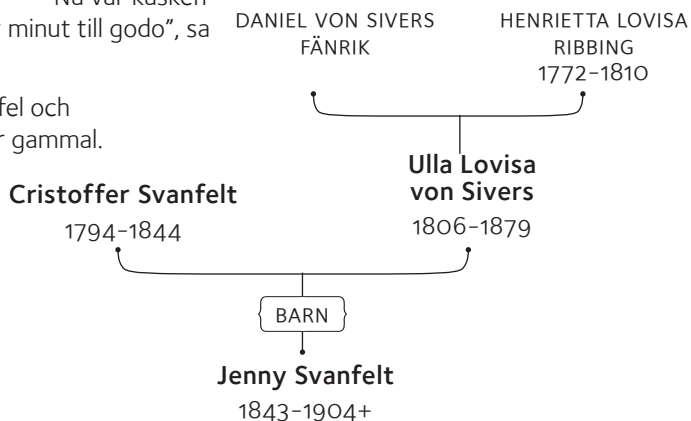
”Nu var kusken rask. Tre och en halv minut till godo”, sa hon.

Jenny avled av hjärtfel och hjärtförslämning 61 år gammal.

På gravstenen står att läsa:

JENNY KINNANDER, FÖDD SVANFELDT
1843-1904
SV PS 216. V.8

13 Per Arvid Ribbing

Per **Arvid Ribbing** var son till före detta livdrabanten kapten **Per Ribbing** och **Elisabeth Hummelhjem** och föddes på Edshult i Solberga den 15 mars 1794.

Per Ribbing var häradshövding och domare i Tveta, Vista, Mo härad. Han gifte sig år 1830 med Karolina Augusta Ehrencrona och fick sju

BRÅNERYDS SÄTERI

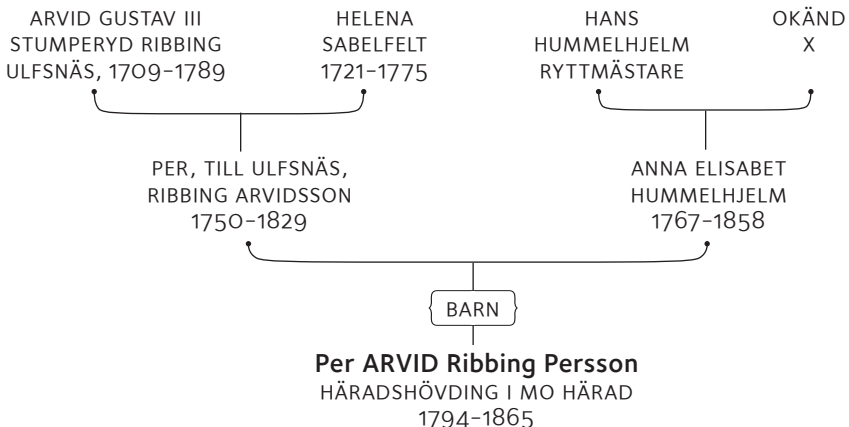
barn. År 1839 flyttade familjen till Hakarp och blev ägare av Bråneryds säteri.

Per var en ledande kraft i Jönköpings Läns Hushållningssällskap. Enligt dödboken blev han 71 år 4 månader och 3 dagar. Dödsorsaken var "hjärtlidande". Det är antecknat att han var adlig.

På gravstenen står att läsa:

PER ARVID RIBBING
FÖDD DEN 15 MARS 1794
DÖD DEN 18 JULI 1865

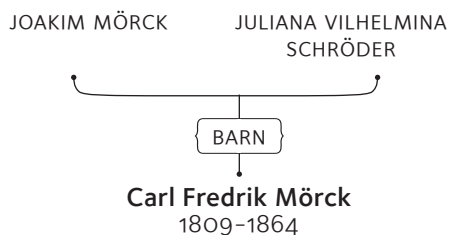
14 Karl Fredrik Mörck

Carl Fredrik Mörck föddes 28 augusti 1809 och döptes två dagar senare, den 30 augusti. Han var född i Karlshamn och flyttade in i Hakarps socken år 1840.

Carl Fredrik var possessionat (godsägare) på Rosendala. Mörck kallades bibliofil och hade en boksamling på 9.000 band.

När han avled den 30 maj 1864, var han 54 år och 9 månader. Han testamenterade då Rosendala gård och boksamlingen till sin arrendator Bror Gottfrid Westberg.

Denne överlämnade böckerna till Akademiska Föreningens bibliotek i Lund, med undantag av 200 band som skänktes till Hakarps sockenbibliotek.

På gravstenen står att läsa:

C. F. MÖRCK

FÖDD D. 30 AUGUSTI 1809

DÖD D. 30 MAJ 1864

TACKSAMHETEN RESTE VÅRDEN

15 Britta och Johan Knutsson

Johan Knutsson Dreffling

var son till hauptmannen Knut Jonsson Dreffling på Smedstorp och efterträdde fadern, både som brukare av Smedstorp och som hauptman (tillsynsman över de gårdar i trakten som tillhörde Visingsborgs grevskap).

Johans hustru **Britta Hansdotter** var dotter till kapten Hans Rosdal Jönsson på Rosendala.

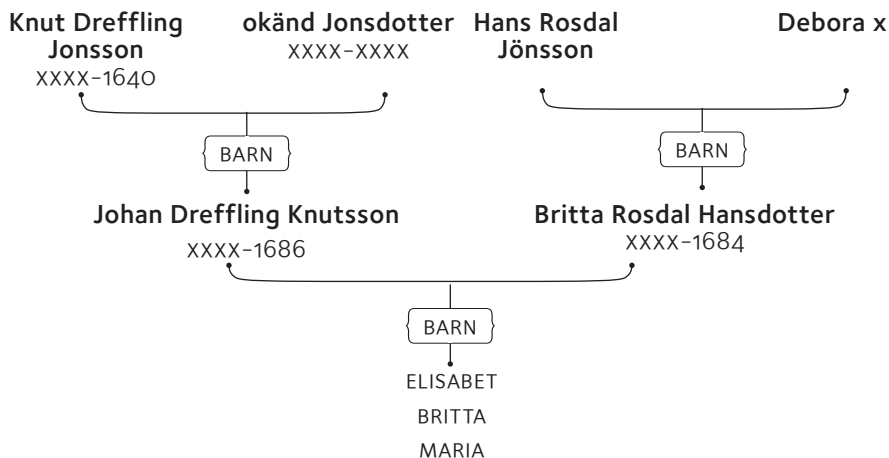
Makarna Dreffling bodde på Smedstorp och fick tre barn. Deras dotter Sara gifte sig med advokat Håkan Wettersten på Brunstorp.

Johan Dreffling och hans broder Jonas skänkte år 1674 en malmkrona till Hakarps dåvarande kyrka. Den hänger i mittgången i vår nuvarande kyrka. Hakarps kyrka äger också en oblatask med inskription.

På gravstenen står att läsa:

HÄR UNDER HWILAS I HERRANOM HOPPMANNEN EHREBORNE OCH WELBETRODDE NU S(ALIG) HOOS GUDH JOHAN CNUTSON DREFFLINGH PÅ SMESTORP SOM AFSONNADE DEN 11 MARTII: ANNO 1686 MED SIN K(ÅRA) HUSTRU DHEN EHREBORNA OCH DYGDERIKA MATRONA SAHL. HUSTRU BIRGITTA HANSDOTTER SOM AFSONNADE DEN 7 MAJ ANNO 1684. GUDH THERAS SJÄLAR FRÖGDE OCH HUGNE, OCH KROPPARNE ENN GLADH UPSTÅNDELSE MIJDELIGE FÖRLÄNE AMMEN

16 Knut Dreffling

Knut Jonsson Dreffling bodde på Smedstorp och var hauptman åt greve Brahe, vilket betyder att han utövade tillsyn över de gårdar i trakten som tillhörde grevskapet. Han dog omkring 1640 och efterlämnade sex söner. Den äldste av dem, Johan, efterträdde fadern, både som brukare av Smedstorp och som förtroendeman över grevskapets gårdar.

Av texten på gravstenen framgår att hans hustru hette Jonsdotter, men hennes förnamn går inte att tyda. En gravsten som förvaras inne i kapellet minner om sonen Johan och hans familj.

Slakten Dreffling lär ha kommit till Sverige från Tyrolen på 1500-talet.

Trots slitage på stenen kan ett par ordspråk skönjas:

”Jagh vet att min förlossare lever och han skal ---

Och mina ögon skola skåda honom och inge ann”.

SMEDSTORP

På gravstenen står att läsa:

HÄR UNDER HVILAS HÖGVÄL
ERBORGEN OC GUDFRUCTIGH
SALIG KNUT JONSSON I SMESTORP
FORDOM BEFALNINGSMAN ÖFVER
VISINGSBORGS GREFSKAP SAMPT
HANS KIÄRA HUSTRU DYGDERIKA
MATRONA --- -- JONSDOTR
HVILKEN AFSOMNADE ANO---

17 Erik Rosenberg

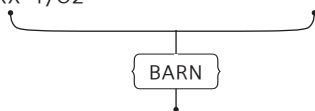
På gravstenen står att läsa:

HÄR UNDER HUILAR I HERRANOM
 MANHAFTIG KORPRALEN I ROSENDAL,
 SVEN ERICHSON HVILKEN AFSOMNADE
 DEN 15 MARS 1702 SAMT HANS K(ÄRA)
 HUSTRU MARGARETA MÅNSDOTTER
 SOM HERRANOM REDAN DÖDDH,
 OCH MEDH HÄNNE AFLAT BARN. EN
 ANDRA HANS KIÄRA H(USTRU) KJERSTIN

BIÖRNSDOTTER SOM AFLEDDH DEN ??
 MEDH HÄNNE AFLAT BARN, MEN THEN
 SISTA SONEN ERICH ROSEN??G SOM
 VAR TILL STUDIER MYCKET BEVÅGEN
 AFSOMNADE I HERRANOM ???T
 ÅLDERS ÅR, GUDH FÖRLÄNE THEM EN
 FRÖGDEFULL UPSTÅNDELSE

Sven Eriksson
 KORPRAL
 XXXX-1702

Kerstin Björnsdotter
 XXXX-XXXX

Erik Rosenberg

18 Pär och Karin Nilsson

Pär Nilsson och hans hustru **Karin** kom båda från Högärdet, Hakarp. De gifte sig och levde tillsammans fram till 1669 då Pär avled, flera år innan Hakarp fick några kyrkböcker. Hans hustru Karin M:dr (ev. Magnusdotter/Månsdotter) är antecknad som avliden den 21 oktober 1706.

På gravstenen står att läsa:

HÄR UNDER HVILAS SALI PÄR NILSSON I
HÖGIARDE SOM AFSOMNADE 1669 MED
SIN KÄRA HUSTRU KARIN M:DR SOM I
HERRANOM AFSOMNADE ANNO 1706

IAG HAFVER HAFT MYCKET BEKYMER
I MITT HIERTA MEN TIN TRÖST
HUGSVALADE MIG

19 Peder Persson

Peder Person och hans hustru Anna Larsdotter, bodde i Ammarp i slutet av 1600-talet och i början av 1700-talet. Paret fick tre söner tillsammans, men deras namn har vi inte kännedom om idag.

Sönerna verkar ha avlidit samtidigt som modern. Kanske kan orsaken ha varit något smittosamt. Mannens dödsdag står inte på stenen, troligen beroende på att han överlevde de övriga i familjen.

NUTIDA FOTO AV GÅRDEN AMMARP

På gravstenen står att läsa:

HÄR UNDER HWILAR SAL I HERRANOM
ERLIG DANNEMAN PEDER PERSON I
AMARP SOM AFSOMNADE SAMPT
HANS K(ÄRA) HUSTRU ERLIG OCH
GUDF ANNA LDOTTER SOM AFLED
DEN 1 NOV 1706 TILLIKA MED 3
SÖNER APAGM V3 SALIGA ÄRO THE SOM
I HERRANOM DÖÖ HÄR EFTER ANDEN
SÄGER AT THE SKOLA HVILA
SIG IFRÅN SIT ARBETE

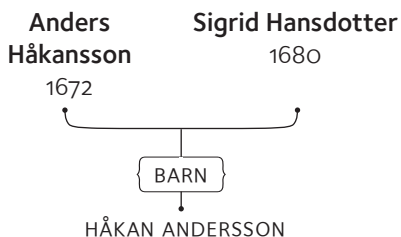
20 Anders och Sigrid Hansdotter

På gravstenen står att läsa:

IHS. HÄR UNDER LIGGER BEGRAFVEN
OCH I HERRANOM HWILAS EHREBOREN
OCH WELACKTAT ANDERS S HÅKANSSON
BRUNSTORP HWILKEN I HERRANOM
AFSOMNADE NOV 1672 ANNO SAMT
HANS KIÄRA HUSTRU HEDERLIG OCH
GUDFRUKTIG MATRONA HUSTRU SEGRED
HANSADOTTER SOM AF SOMNADE DEN
26 MARS ANNO 1680 OCH THERAS
KIÄRE SON HÅKON ANDERSSON GUD
FÖRLÄNE TIEM EN FRÖGDEFULL
UPSTÅNDELSE.

Anders Håkansson och **Sigrid Hansdotter** gifte sig och fick en son vid namn Håkan. De var ägare till Brunstorps gård och räknades som högreståndspersoner trots att Brunstorp inte var någon stor gård. I den gamla mantalsbräkningen anges den som $\frac{1}{4}$ mantal. (1 mantal eller ett hemman/en gård som i början av 1600-talet ansågs kunna försörja en familj). Anders dog 1672 och Sigrid 1680.

Britta Kristina Månsdotter

Britta Kristina föddes 1832 i Skärstad på Stora Karsnäs. Hon gifte sig 1857 med torparen Anders Johan Magnusson som senare avled och lämnade Britta med sex barn: Magnus Alfred, Karl August, Lars Peter, Maria Charlotta, Johan Theodor och Sven Viktor. som utvandrade 1891 till Chicago, Illinois och därefter Channing i Michigan.

För att få bo kvar på torpet anställde Britta en dräng, Anders Peter Larsson, som utförde dagsverken på Stensholm och även brukade torpets jord. De gifte sig efter några år och fick en dotter vid namn Alfrida Ottilia som även hon utvandrade till Chicago, Illinois och därefter Channing i Michigan

Dottern Maria Charlotta gifte sig med Johan Wiktor Moberg och blev bosatt på Fageräng, Egnahem. Charlottas make var intresserad av botanik och hans trädgård hade många besökare. Han kallades "blomsterkungen Moberg".

Britta Månsdotter hade även en bror, Karl August Månsson som bodde på Egnahem. Hans grav är det andra järnkorset bakom Brittias. Korsen är gjutna på Ebbes bruk.

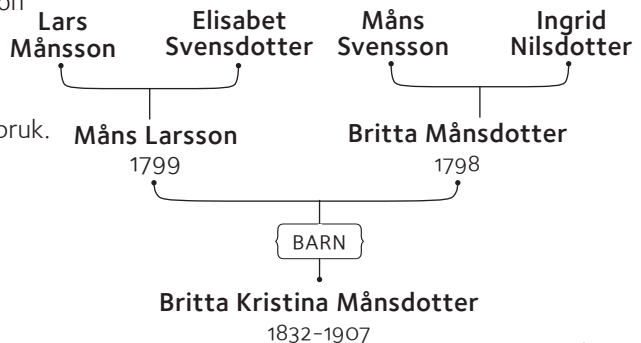
Britta Kristina avled 75 år gammal. I dödboken anges Ålderdomssvaghet" som dödsorsak.

På gravstenen står att läsa:

HÄR VILAR HUSTRUN BRITTA KRISTINA LARSSON FÖDD MÅNSDOTTER - FRÅN FINTORP UNDER STENSHOLM.

FÖDD 17/3 1832 DÖD 4/11 1907
JOH 14:2-3

Hakarps kyrkogårds historik

Hakarps kyrkogård är medeltida till sitt ursprung, den tidigare träkyrkan uppfördes under sent 1100-tal eller tidigt 1200-tal, och kyrkogården anlades vid samma tid. Kyrkogården har troligen utvidgats i ett flertal etapper varav vi med säkerhet känner till tre: 1918 då kyrkogården utvidgades åt väster, 1968 då kyrkogården utvidgades åt öster för att ge mer plats för kistgravsättning och 1983 då ett urn- och minneslundsområde utformades.

Utvidgningen från 1968 hade ännu inte tagits i bruk 2003 då man tog initiativ till att omforma den delen av kyrkogården till det utseende den har idag. Att en utvidgning skedde 1918 kan utläsas av äldre kartmaterial men om någon skriftlig information finns om skeendet är okänt. På dessa kartor syns även att landsvägen vid denna tid gick mellan kyrkan och klockstapeln. Traditionellt sett är marken söder och öster om kyrkan de äldsta delarna på en kyrkogård, eftersom de platserna ansågs mest eftertraktansvärda att begravas på.

HAKARPS KYRKOGRÅRD ÄR MEDELTIDA TILL SITT URSPRUNG
OCH ANLADES UNDER SENT 1100-TAL ELLER TIDIGT 1200-TAL.

På Hakarps kyrkogård har området öster om kyrkan av förklarliga skäl varit oanvänt, eftersom landsvägen gick där. Kartan från 1912 visar tydligt att kyrkogården breddade ut sig söder om kyrkan men hur marken var disponerad är okänt. Den allra äldsta kyrkogården har troligen varit mindre och omfattat ungefär lika mycket yta runt kyrkans alla sidor.

Vid utvidgningen 1968 svarade Erlandsen Böwes Trädgårdsarkitektkontor AB för ritningarna och den nya kyrkogården iordningställdes 1974 efter ritningar av trädgårdsarkitekt Ivar Andersson. Vid utvidgningen revs ett bårhus och ett förrådshus "av ringa värde", ett nytt förrådshus uppfördes i norr och ett nytt bårhus söder om kyrkogårdens entré, båda utanför kyrkogården, efter ritningar av Viak AB.

Beroende på olika utvidgningar har också kyrkogårdsmuren olika ålder. Möjligen kan den östra muren närmast kyrkan ha medeltida kontinuitet även om själva murarna blivit ommurade vid senare tillfällen. Den västra muren kan härröra från utvidgningen 1918 och den södra uppfördes förmodligen före 1912, men det är svårt att ge någon exakt ålder. Ett antal åldersbestämningar finns på tillfällen då muren har reparerats eller murats om men inget kartmaterial finns, vilket försvårar dateringen av enskilda murpartier.

Kyrkogårdsförvaltningen

Telefon: 036-30 43 01

Besöksadress: Alfred Dalinvägen 10-12

Postadress: Box 183, 56 23 Huskvarna

E-post: huskvarna.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se

Läs mer på: www.svenskakyrkan.se/huskvarna

Svenska kyrkan

HUSKVARNA PASTORAT